

Tervetuloa kevyt olo! Näin laihdut helposti

Valitut Palat

Reader's Digest

**Maarit
Hurmerinta
ja onnen
salaisuus**

**Perheessä
on yritystä**

**10 OIKEIN
elatusavusta**

**Koko suku
JUHLII**

SUURI YMPÄRISTÖSELVITYS:

Mikä maa on PUHTAIN

PLUS

* Jörn Donner: Ystäväni Ingmar Bergman

* Saksa kuohuu lokakuussa

Lokakuu 2007 5,50 €
www.valitutpalat.fi

PERHE ON
PARAS

KUVA: PENTTI HOKKANEN

Yhä useampi
suku kerääntyy
joka vuosi juhlimaan.

REINO RASILAINEN

MEITÄ YHDISTÄVÄT JUURET

ON AURINKOINEN syyspäivän aamu Espoon Tapiolassa. Olen tullut seuraamaan Könnien sukukokousta näyttelykeskus WeeGeehen. Tunnelma on odottavaan iloinen ja lipputan-gossa liehuu suvun viiri juhlan kunniaksi. Autoja saapuu parkkipaikalle virtanaan ja juhlapukuista väkeä kulkee pihan poikki iloisesti rupertellen kohti pääovea.

Suvun päämies, ”Mestari-Könniksi” valittu Pekka Könni rientää ottamaan vastaan vieraita. ”Totta kai kellosepäsuvun jäsenet tulevat paikalle hyvissä ajoin”, hän huikkaa mennessään. Pian näyttelykeskuksen aulan täyttää vilkas puheensorina. ”Ai sinäkin pääsit!” ”Tulitteko samalla autolla?” ”Kos-

ka tulet meillä käymään?”

Sukukokouksista on tullut Suomesa suosittuja. Niitä järjestetään vuosittain satoja, ja ne ovat entistä tärkeämpi tapa pitää yhteyttä sukuun. ”Aiemmin ihmiset asuivat lähekkäin ja suvun yhteys säilyi arjessakin”, sanoo pääsihteeri Eine Kuismin Sukuseurojen Keskusliitosta. ”Nyt kun suvut ovat levinneet ympäri Suomen, sukutapaamiset ovat melkein ainoa tapa pitää yhteyttä kaukaisempiin sukulaisiin.”

Monet suvut ovat järjestäytyneet yhdistyksiksi. Vapaaherra Walter von Troil perusti vuonna 1924 Suomen ensimmäisen sukuseuran. Vähitellen sukuperinteitä alettiin vaalia muissakin kuin aatelissuvuissa. ”Sukuseurojen Keskusliittoon kuuluu 82 rekisteröityä sukuseuraa, mutta Suomessa toimii kaikkiaan noin tuhat erilaista sukuun liittyvää yhdistystä”, Kuismin

Pekka Könni (vasemmalla) tutustui kello-museossa esi-isiensä taidonnäytteisiin. Yli 180 suvun jäsentä ilmoittautui näyttelykeskuksen aulassa.

sanoo. ”Osa suvuista toimii pienellä joukolla, mutta joissakin sukuseuroissa on mukana jopa tuhansia ihmisiä.”

Vielä 1960- ja 1970-luvulla sukujen tapaamiset näyttivät olevan hiipumassa. ”Isoja sukujuhlia järjestettiin harvoin, ja häätkin vietettiin pienessä perhepiirissä”, Kuismin sanoo. Ihmisten arvomaailma on kuitenkin muuttunut. Siinä missä 1970-luvun nuorelle hääparille riitti maistraatissa käynti ruokatunnilla, heidän lapsensa haluavat viettää isot sukuhääät. ”Suvun, perheen ja perinteiden merkitys on korostunut”, Kuismin sanoo.

Sukujuhliissa perinteet ovat arvostaan, ja niiden ohjelma on säilynyt samanlaisena vuosikymmenestä toiseen. ”Yleensä suku kokoontuu kesä-sunnuntaina kotiseudun kirkkoon jumalanpalvelukseen, jonka jälkeen käydään sukuhauoilla”, Kuismin kertoo. ”Sen jälkeen vuorossa on yhteinen lounas ja kenties virallinen sukukokous. Myös puhe tai esitelmä sekä musiikkiesitykset ja yhteislaulu kuuluvat sukujuhlien ohjelmaan.”

Vanhojen sukutalojen sijasta juhlat järjestetään entistä useammin ravintolassa, hotellissa tai vuokratussa kokoustilassa. Suvun emäntien valmistamien perinneruokien sijasta vieraat nauttivat pitopalvelun tai ravintolan tarjoamia herkuja. Kun ennen vanhaan tapaamisissa tutkittiin kellastuneita asiakirjoja ja valokuvia, nyt esitellään suvun uusia internetsivuja.

Suku tapaa myös entistä useammin yhteisellä matkalla. ”Karjalaisten sukujen lisäksi muutkin ovat innostu-

Könnin sukua saapui espoolaiseen Wee-Gee-taloon suurin joukoin.

Sirkka Kumpula sanoo, että könniläiset ovat aina olleet itsenäisiä oman tiensä kulkijoita.

neet kotiseutumatkailusta”, Kuismin sanoo.

POHJANMAA PUHUU

Könnin suvun juuret ovat Ilmajoella, Pohjanmaalla. Sukukokouksen vieraskirja kuitenkin osoittaa, että yli puolet osallistujista on saapunut Etelä-Suomesta. Kaukaisimmat osallistujat ovat matkustaneet Ruotsista, Espanjasta ja Yhdysvalloista saakka. ”Könnien suku on levittäytynyt ym-

Jo 60 vuotta sukukokouksissa käynyt Matti Yli-Rahnasto ja ”Kolomen poloven pelimannit” nostavat tunnelmaa reippailla pohjalaissävelmillä.

päri Suomen, asun itse Joensuussa”, Pekka Könni kertoo. ”Yleensä juhlimme suvun kanta-alueella Etelä-Pohjanmaalla, mutta tällä kertaa tapaaminen järjestettiin Espooseen. Näin saamme tilaisuuden tutustua myös WeeGee-talossa sijaitsevaan Suomen kellomuseoon, jossa on esillä monia sukumme mestarien tekemiä kelloja.”

Könnin suvun hallituksen jäseniä kutsutaan oltermanneiksi. Seinäjokelainen oltermanni Sirkka Kumpula tervehtii tuttaviaan ulko-oven luona. Hän kiinnostui suvun asioista jo nuorena. ”Isoäitini kävi aikoinaan ahkerasti sukukokouksissa, ja häneltä kuulin paljon perinnetietoa”, Kumpula sanoo. ”Kekseliäisyys ja yritteliäisyys ovat aitoja könniläispiirteitä, jotka tunnistan myös itsessäni. Meitä on pidetty originelleina oman tiemme kulkijoina.”

Tunnelma muuttuu entistä pohja-

Sukukokous on hauska tapa pitää yllä siteitä kaukaisempiinkin sukulaisiin.

laisemmaksi, kun ”Yli-Rahnaston kolomen poloven pelimannit” saapuvat kansallispuvuissaan ja kantavat viulut, kosketinsoittimet, kitaran ja klarinetin näyttelykeskuksen aulaan. Ilmoille kajahtaa reipas pohjalainen polska.

Kansanmusiikkia soittavassa perheorkesterissa on muusikkoja kolmessa polvessa. Pelimannien nestori, 80-vuotias Matti Yli-Rahnasto kertoo, että orkesteri aloitti toimintansa 35 vuotta sitten. ”Silloin isäni soitti pelimanneissa”, Yli-Rahnasto sanoo. ”Ohjelmistossamme on monta suvun jäsenen tekemää sävelmää aina 1700-luvulta saakka.”

PITKÄ PERINNE JATKUU

Matti Yli-Rahnasto on käynyt vuosikymmenten varrella lähes kaikissa sukukokouksissa, ja tunnelma on aina ollut yhtä ”lämmän ja jämerä”. ”Mieleenjäävin oli suvun ensimmäinen, Helsingissä järjestetty kokous vuonna 1947”, hän kertoo. ”Sota-aika oli lähellä, ja muistan hyvin, miten vaikuttavaa oli, kun kävimme laskemassa

seppeleen sankarivainajien haudalle Hietaniemen hautausmaalle. Siellä lepää moni könniläinenkin.”

Yksi Tapiolan tapahtuman nuorimpia osanottajia on viisivuotias Juhon Jouppi, joka seuraa kiinnostuneena pelimannien musisointia. Hänen isänsä Lauri Jouppi ihmettelee, kuinka nopeasti aika on kulunut. ”Muistan vielä kun olin itse Juhon ikäisenä ensi kertaa sukukokouksessa Seinäjoella vuonna 1960. Isäni Jussi vastasi silloin järjestelyistä”, hän kertoo. ”Nyt olen itse valmistellut tätä tapahtumaa ja omat poikani ovat mukana ensimmäistä kertaa. Perinne jatkuu isältä pojalle.”

Kirkkonummella asuva Lauri Jouppi on kotoisin Seinäjoelta, mutta työ ja vaimo löytyivät opintojen jälkeen pääkaupunkiseudulta. Veri vetää silti edelleen kotiseudulle. ”Meillä on mökki Pohjanmaalla, ja vietämme kesämat siellä. Vierailimme paljon myös sukulaisten luona.” Jouppi vaalii sukuperinnettä keräämällä muistitietoa ja muuta historiallista aineistoa ja siir-

tämällä ne suvun internetsivuille.

Oltermanni Martti Koskenkorva esittelee näyttelyhuoneessa suvun internetsivuja, sukukirjaa ja sukuuotteita. Seinillä on valokuvaaja Esko Koiviston upeita kelloaiheisia valokuvia. Pöytää koristaa viiri, jossa on suvun yksinkertainen ja tyylikäs tunnus, kaksi toisiaan leikkaavaa kaarta. ”Tämä on vanha Könnin mestarien käyttämä puumerkki”, Martti Koskenkorva sanoo. ”He merkitsivät sillä esimerkiksi työkalunsa.”

YHTEISLAULUA KOLMEEN KERTAAN

Könnin suvun tapaaminen sujuu leppoisassa tunnelmassa. Ruokailun aikana kahvila täyttyy puheensorinasta, naurusta ja huudahduksista. Varsinkin yhteislaulu kohottaa tunnelman korkealle. Pelimannit innostavat ihmisiä laulamaan Kosti Könnin vuonna 1950 kirjoittaman *Könniläisten sukuvärsyn* kolmeen kertaan. Kahvilan seinät raikuvat iloisesta ja ylpeästä laulusta:

*”Könnin mestarit, Könnin kellot
kuokkamies, joka teki nevanaista
pellot
Ilmajoen vaiheissa komia on luku
Könnin kellot ja Könnin suku...”*

Iltapäivällä yleisö kuulee kaksi esitelmää. Suomen kellomuseon asiantuntija Veikko Ahoniemi kertoo kelloseppäperinteestä ja Martti Koskenkorva siitä, kuinka Könnin perintöä voidaan edelleen hyödyntää. Hän sanoo, että suvun vahvuuksia ovat olleet kekseliäisyys, yritteliäisyys, luo-

vuus ja ennakkoluulottomuus. Esitelmän loppulause nostaa sukuyrpeyden kattoon: ”Käyttäkäämme arvokasta Könnin perimäämme itsemme, perheemme, sukumme ja koko Suomen hyväksi!”

SUKU TÄYNNÄ TARINOITA

Suku ei ole enää arkipäivän tuki ja turva, vaan osa monen suomalaisen identiteettiä. ”Ihmiset kaipaavat tietoa juuristaan, esi-isistään ja kotiseudustaan”, Eine Kuismen sanoo. Sukututkimus kukoistaa ja entistä useammalla suvulla on internetsivut. ”Monet suvut julkaisevat myös omaa lehteä ja sukukirjoja”, Kuismen sanoo.

Sukututkimus on kiinnostava tapa tutustua omiin juuriin, mutta Kuismen kehottaa alan harrastajia ensin kokemaan muistitietoa suvun vanhimmita jäseniltä. ”Tarinat kannattaa kerätä, kun seniorit ovat vielä elossa ja muistelemassa. Tiedot sukutauluihin löytyvät kyllä myöhemmin arkistoista.”

Sukujuhlien järjestäminen on iso hanke, ja siihen on varattava riittävästi aikaa ja voimavaroja. Könniläiset aloittivat kokouksensa valmistelut yli vuotta aikaisemmin. ”Kun selvitin, mitä kaikkea on tehtävä, hämmästyin itsekin, että listasta tuli yli kymmen-sivuinen”, Lauri Jouppi kertoo. Vastuu juhlien järjestämisestä kannattaa jakaa useiden ihmisten kesken. Myös budjetti on myös syytä harkita tarkkaan. ”Kannattaa aluksi lähteä liikkeelle talkoovoimin”, Kuismen neuvoo.

Jotta perinne jatkuisi, on tärkeää, ettei juhlista tule keski-ikäisten ja elä-

keläisten tapaamista vaan että myös lapset ja nuoret viihtyvät. ”Vaikka nuoret luultavasti jossain vaiheessa kieltäytyvätkin osallistumasta sukujuhlisiin, he tulevat aikuistuttuaan taas mukaan, jos heille on jäänyt mukavia muistoja”, Kuismen sanoo. Lapset viihtyvät paremmin, kun tarjolla on vaika-

Martti Koskenkorva uskoo, että könniläisten yritteliäisyydellä ja kekseliäisyydellä on käyttöä myös nykypäivinä.

Lauri Jouppi toi poikansa Juhon tämän ensimmäiseen sukukokoukseen.

kapa leikkejä ja pelejä. Myös musiikkiesitykset tai sukuun liittyvät netti-projektit voivat vetää nuoria mukaan.

Mukava ohjelma nostaa sukutaapaamisen tunnelmaa, mutta juhlaa ei kannata rakentaa liian kunnianhimoisesti. ”Turhan tiivis ja runsas ohjelma vie aikaa vapaalta seurustelulta ja saattaa uuvuttaa niin järjestäjät kuin yleisönkin”, Kuismen sanoo. ”Tärkeintä on luoda miellyttävät puitteet lämmenhenkiselle tapaamiselle. Loppujen

Suvun viiriin on kuvattu Könnin mestarien käyttämä vanha puumerkki.

MESTARIEN KIEHTOVA SUKU

KÖNNIN SUVUN kantaisänä pidetään Ilmajoen Jouppilan kylässä vuonna 1721 syntynyttä Jaakko Jaakonpoikaa. Renkinä työskennellyt lahjakas nuorimies oppi taitavaksi rauta- ja kellosepäksi seuraamalla sivusta ammattimiesten työskentelyä. Jaakko vaurastui sepäntöillä niin hyvin, että hän pystyi rakentamaan Ilmajolle uudistilan, joka sai nimekseen Könni.

Sepän ja kellosepän taidot siirtyivät suvussa isältä pojalle, ja Könnit olivat pian kuuluisia taidoistaan. He valmistivat muun muassa sahanteriä, kynttiläkruunuja, lukkoja, saranoita ja kirurgisia välineitä. Könnin mestarien kuuluisimpia taidonnäytteitä olivat kaappikellot, joita kutsuttiin könninkelloiksi.

Könni oli oman aikansa tunnetuimpia brändejä. Seitsenviisariset kalenterikellot olivat erityisen arvostettuja. Ne näyttivät sekuntien, minuuttien ja tuntien lisäksi myös viikonpäivän ja kuukauden päivän – ja jopa kuunkierron vaiheen.

Lattia- ja seinäkellojen lisäksi Könnit valmistivat taskukelloja sekä isoja tornikelloja. Muun muassa Helsingin tuomiokirkon kello on Juho Yli-Könnin valmistama. Alkuperäinen koneisto ei enää ole käytössä, vaan se on esillä Suomen kelmuseossa.

Könnin suvun maine oli korkeimmillaan 1800-luvulla, jolloin kansan keskuudessa liikkui tarinoita Könnien huikeista keksinnöistä. Erään tarinan mukaan Könnit olivat valmistaneet eräänlaisen robotin, ”Könnin kuokkamiehen”, joka muistutti niin paljon ihmistä, että ohikulkijat tervehtivät sitä. Myös kansalliskirjailijamme Aleksis Kivi tunsu tämän tarinan ja viittaa siihen Seitsemässä veljessä. Veljesten viettäessä joulua Impivaarassa Aapo moitti Lauria kankeaksi: ”...Lauri astelee kuin seppä Könnin kuokkamies, jonka jalvoja ja kuokkaa käytteli sukkela kellovärkki mahassa...”

lopuksi mukavimpina muistoina ihmisten mieleen jäävät useimmiten sukulaisten tapaamiset ja hauskat keskustelut.”

ILLAN LÄHESTYESSÄ Könnien sukukouksen virallinen osuus on ohi. Osa vieraista käy tutustumassa kellomuseoon, mutta vähitellen väki alkaa poistua. Monet jäävät vielä pihalla lämpimään auringonpaisteeseen jut-

telemaan. Jotkut lähtevät kotiinsa, toiset menevät jatkamaan jutustelua sukulaisten luokse. Paikalta poistuvien puheessa kuuluu paljon vahvempi pohjalainen korostus kuin aamupäivällä: ”Me könniläiset...”

Kyllä suku on paras!

**Tekisikö mielesi järjestää sukukou-
kous? VPValikosta sivulta 157 löydät
hyviä vinkejä.**

Herra Snellmanin tuliaisat maailmalta!

Herra Snellmanin Valikoidut Herkut Maailmalta -sarjan ensimmäiset tuliaisat ovat nyt kaupassa! **Bistro Salamin** hienostunut maku syntyi valkohenonella ja pihalla kypsytetyillä **Chambelle Salamin** pikantti maku, sadelauna ei pelkää! **Schwarzwälder** on italialainen valkohenonemaku, Camembert **Prosciutto di Parma** -liha on aivan kirkas kypsä, hirton ja tuoreella ihalla se on ihanteellinen ruuhtessa italissa, **Forman** provola **Schwarzwälder** kinkku kypsä, maustettuon kuohittualla rakkautta viirtotilassa.

Ilta matkamatka Italiaan! Kissa makunautinto. Käytä kuvassa Herra Snellmanin uusia leikkeleitä maailmalta, aseta myös pakkauksen. Lähetä kuva osoittamaan Herra Snellmanin matkamatka, PL 113, 68601 Pielarsoari tai siirrä kuva sähköisesti osoitteeseen www.snellman.fi. Muista liittää mukaan yhteystietosi! Voit myös osallistua Internetivallanomme äänestämällä parasta kuvaa. Kaikkien osallistujien kesken arvotaan yksi matkalahjakortti ja lisäksi kuvansa palauttaneiden kesken arvotaan yllätyspalkintoja.

